

POPULAR WAYS TO INCREASE INTEREST IN MUSICAL PERFORMANCE IN CHILDREN OF PRESCHOOL AGE

Nurmatova Iroda Toxtasinovna

Tdpu named after Nizami

Associate professor of the Department "methodology of preschool education", (PhD)

irodanur@inbox.ru

<https://doi.org/10.5281/zenodo.15209352>

ARTICLE INFO

Received: 06th April 2025

Accepted: 13th April 2025

Online: 14th April 2025

KEYWORDS

Preschool education, musical works, playful activities, pedagogical approach, aesthetic education, interactive methods, music training, Child Development.

ABSTRACT

This article will cover modern and effective methods that serve to increase interest in musical works in preschool adults. In particular, through playful activities, pedagogical approaches are analyzed aimed at the formation of love for music, the use of interactive technologies, the development of children's aesthetic taste. It also reflects on the creative techniques used in the process of musical training, the role of the music teacher and the cooperation of the family.

ПОПУЛЯРНЫЕ СПОСОБЫ ПОВЫШЕНИЯ ИНТЕРЕСА К МУЗЫКАЛЬНОМУ ПРОИЗВЕДЕНИЮ У ДЕТЕЙ СТАРШЕГО ДОШКОЛЬНОГО ВОЗРАСТА

Нурматова Ирода Тохтасиновна

ТГПУ имени Низами

Доцент кафедры "методика дошкольного образования", (PhD)

irodanur@inbox.ru

<https://doi.org/10.5281/zenodo.15209352>

ARTICLE INFO

Received: 06th April 2025

Accepted: 13th April 2025

Online: 14th April 2025

KEYWORDS

Дошкольное воспитание, музыкальные произведения, игровая деятельность, педагогический подход, эстетическое воспитание, интерактивные методы, музыкальное обучение, развитие ребенка.

ABSTRACT

В этой статье будут рассмотрены современные и эффективные методы, которые способствуют повышению интереса к музыкальным произведениям у детей старшего дошкольного возраста. В частности, анализируются педагогические подходы, направленные на формирование любви к музыке через игровую деятельность, использование интерактивных технологий, развитие эстетического вкуса детей. Также рассматриваются творческие методы, используемые в процессе музыкального обучения, роль учителя музыки и сотрудничество семьи.

MAKTABGACHA KATTA YOSHDAGI BOLALARDA MUSIQIY ASARLAGA QIZIQISHNI OSHIRISHNING OMMALASHGAN USULLARI

Nurmatova Iroda Toxtasinovna

Nizomiy nomidagi TDPU

"Maktabgacha ta'lim metodikasi" kafedrasi dotsenti, (PhD)

irodanur@inbox.ru

ARTICLE INFO

Received: 06th April 2025

Accepted: 13th April 2025

Online: 14th April 2025

KEYWORDS

Maktabgacha ta'lim, musiqiy asarlar, o'yinli faoliyat, pedagogik yondashuv, estetik tarbiya, interaktiv metodlar, musiqa mashg'ulotlari, bola rivoji.

ABSTRACT

Ushbu maqolada maktabgacha katta yoshdagi bolalarda musiqiy asarlarga bo'lgan qiziqishni oshirishga xizmat qiluvchi zamonaviy va samarali usullar yoritiladi. Jumladan, o'yinli faoliyat orqali musiqaga bo'lgan muhabbatni shakllantirish, interaktiv texnologiyalardan foydalanish, bolalarning estetik didini rivojlantirishga qaratilgan pedagogik yondashuvlar tahlil qilinadi. Shuningdek, musiqiy mashg'ulotlar jarayonida qo'llaniladigan ijodiy metodlar, musiqa o'qituvchisining roli va oilaning hamkorligi haqida ham fikr yuritiladi.

Bugungi kunda maktabgacha ta'lim tizimida bolalarning har tomonlama rivojlanishini ta'minlash, ayniqsa, ularning estetik didi va musiqiy madaniyatini shakllantirish dolzarb masalalardan biri hisoblanadi. Musiqa bolalar ruhiy olamiga bevosita ta'sir etuvchi, ularning hissiyotni chuqur anglashiga, obrazli fikrlashining rivojlanishiga xizmat qiluvchi eng kuchli vositalardan biridir. Shu sababli, musiqiy asarlarga bo'lgan qiziqishni erta yoshdan boshlab shakllantirish, bu boradagi tarbiyaviy ishlarni tizimli yo'lga qo'yish muhim pedagogik vazifa sanaladi.

Pedagog-olimlar A.Abdullaeva, Z.Husanova, V.Sukhomlinskiy, N.A.Vetlugina va boshqalar ta'kidlaganidek, musiqa orqali bola nafaqat estetik tarbiya oladi, balki u orqali unda hayotga mehr, go'zallikka intilish, insoniy fazilatlar singdiriladi. V.Sukhomlinskiyning fikricha, "musiqa — bolalar qalbiga ezgulik urug'ini sepadigan sehrli vositadir". Shu jihatdan qaraganda, maktabgacha katta yoshdagi bolalarda musiqiy asarlarga qiziqishni oshirish — ularning ijtimoiy, hissiy va ma'naviy rivojlanishiga xizmat qiluvchi muhim yo'nalishlardan biri hisoblanadi.

Musiqiy tarbiya jarayonining samaradorligini oshirish uchun bugungi kunda innovatsion metodlar, interaktiv texnologiyalar va o'yinli faoliyat asosida tashkil etilgan mashg'ulotlar keng qo'llanilmoqda. Bu usullar bolalarda musiqaga bo'lgan tabiiy qiziqishni uyg'otish, ularni ijodkorlikka undash, musiqiy eshituv va xotirani rivojlantirishda muhim ahamiyat kasb etadi. Shunday ekan, musiqiy asarlarga qiziqishni oshirishning ommalashgan va samarali usullarini tahlil qilish, ular orqali bolalar tarbiyasiga ijobiy ta'sir ko'rsatish imkoniyatlarini ochib berish maqsadi o'rinlidir.

Maktabgacha katta yoshdagi bolalarda musiqiy asarlarga qiziqishni oshirish zamonaviy ta'lim tizimida dolzarb vazifalardan biridir. Zero, ushbu yosh davri bolaning musiqiy qobiliyatlari shakllanib boradigan, eshitish madaniyati, emotsional sezuvchanlik, ritmni his qilish, musiqaga estetik munosabat kabi jihatlar rivoj topadigan nozik bosqich hisoblanadi. Shu bois, aynan shu bosqichda musiqaga bo'lgan ijobiy munosabatni shakllantirish, undan zavqlanish, musiqa orqali o'zini ifoda etish imkoniyatlarini yaratish ta'lim va tarbiya jarayonining muhim yo'nalishlaridan biri sifatida e'tirof etiladi.

Musiqa orqali bola nafaqat o'zining hissiy dunyosini boyitadi, balki unda tasavvur, tafakkur, e'tibor, nutq, hatto harakat faoliyati ham rivojlanadi. Pedagogik-amaliy tadqiqotlar

shuni ko'rsatmoqdaki, musiqa tinglash, uni mushohada qilish, musiqiy o'yinlarda ishtirok etish orqali bolalarda faollik, tashabbuskorlik, guruh bilan ishlash qobiliyati, shuningdek, ijodiy fikrlash elementlari shakllanadi.

Zamonaviy ta'lim metodikasida musiqiy tarbiyani faqatgina qo'shiq o'qitish yoki cholg'u asboblari bilan ijro etish bilan cheklab bo'lmaydi. Aksincha, bolani musiqiy asar bilan emotsional va obrazli jihatdan to'laqonli tanishtirish, uni jonli his qilishga undash, har bir musiqiy asar orqali biror g'oya yoki hissiyot ifodasini anglatish — bugungi kun pedagogining asosiy maqsadlaridan biri bo'lib qolmoqda.

Shuningdek, interfaol texnologiyalar, o'yinli mashg'ulotlar, musiqa bilan bog'liq didaktik materiallardan foydalanish, xalq og'zaki ijodiyoti namunalarini o'z ichiga olgan musiqiy dasturlar bolaning musiqaga bo'lgan tabiiy qiziqishini oshirishda eng samarali usullardan sanaladi. Ayniqsa, guruhli ijro, dramatisatsiyalangan musiqiy chiqishlar va bolalarning individual qobiliyatlariga mos mashg'ulotlar orqali har bir bolaga alohida yondashuv yo'lga qo'yilishi kerak. Shu asosida quyidagi metodlar orqali o'qitishni tashkil etish yuzasidan tavsiyalarni keltirish, metodlarni qo'llash natijasida erishiladigan amaliy natijalarni ko'rsatib berish maqsadga muvofiq deb ko'rildi:

1. O'yinli metodlar asosida o'qitish — O'yin bolalarning tabiiy ehtiyoji bo'lgani uchun, musiqiy mashg'ulotlarni turli o'yinlar orqali tashkil etish ularni faol ishtirok etishga undaydi.

Misollar:

- "Musiqiy stul" o'yini orqali ritmni sezish qobiliyati rivojlanadi.
- Harakatli musiqiy o'yinlar: bolalar musiqa ostida harakat qiladi, to'xtaganda esa turli obrazlarni tasvirlaydi (qush, daraxt, yomg'ir).
- "Qaysi asbob chalayapti?" o'yini – musiqiy eshituvni o'stiradi.

Amaliy natijalar:

- Bolalarning musiqa tinglashga va unga mos harakat qilishga bo'lgan ishtiyoqi ortadi.
- Ritmni sezish, eshitish xotirasi va koordinatsiya rivojlanadi.

2. Interaktiv texnologiyalarni qo'llash — Raqamli resurslar orqali bolalarda musiqa bilan ishlash qiziqarli va qulay muhitda amalga oshiriladi.

Misollar:

- Interaktiv doskada musiqa tinglash va unga mos harakat qilish.
- Planshet va kompyuter orqali bolalar multimediali musiqiy topshiriqlarni bajaradi.
- "Soundboard" ilovalari orqali musiqa tovushlari bilan tanishish.

Amaliy natijalar:

- Musiqa darslari ko'proq vizual va eshitish elementlariga boy bo'ladi.
- Bolalarning zamonaviy texnologiyalarga ijobiy munosabati shakllanadi.
- Mustaqil ijod qilishga (masalan, o'z musiqasini yaratish) intilish kuchayadi.

3. Hamkorlikdagi musiqa faoliyati (oilaviy va guruhli shakllar) — Musiqa faqat o'qituvchining emas, balki ota-ona, guruhdoshlar bilan birga ijro etilsa, bola uchun yanada qiziqarli bo'ladi.

Misollar:

- Ota-onalar bilan musiqiy kechalar tashkil etish.
- Ikkilik duetlar (ustoz-bola, bola-bola).
- Musiqiy spektakllarda ishtirok.

Amaliy natijalar:

- Bolaning ijtimoiylashuvi, jamoada ishlash koʻnikmalari ortadi.
- Musiqa oilaviy qadriyatga aylanadi.

Ushbu usullar asosida olib borilgan taʼlim-tarbiyada quyidagi **ijobiy natijalar** koʻzga tashlanadi:

- Bolalarning musiqiy eshituv va ritm sezish qobiliyati ancha kuchayadi.
- Estetik didi va musiqiy madaniyati shakllanadi.
- Ijodiy fikrlash va oʻzini musiqiy ifoda etish qobiliyati ortadi.
- Darslarga qiziqish kuchayadi, tashabbuskorlik va ishtirok faolligi oshadi.

Xulosa shuki, musiqiy asarlarga qiziqish — bolaning shaxs sifatida har tomonlama rivojlanishida asosiy oʻrin tutadi. Taʼlim jarayonida ushbu yoʻnalishga toʻgʻri va samarali yondashilgan taqdirda, musiqaga mehr qoʻygan, ijodkorlikka moyil, his-hayajonlari boy, estetik didi rivojlangan barkamol avlodni voyaga yetkazish imkoniyati oshadi.

References:

1. Anvarovna, K. D. (2022). Conducting music lessons in preschool educational institutions. Emergent: Journal of Educational Discoveries and Lifelong Learning (EJEDL), 3(3), 4-10.
2. T Ismailov, D Karimova - Интернаукa, 2021. Formation of student aesthetic competition by teaching the works of russian classic composers in music culture classes
3. Karimova, D. A. (2022). Musiqa darslarida bolalar musiqa tuygʻusini takomillashtirish. Oriental renaissance: Innovative, educational, natural and social sciences, 2(Special Issue 4-2), 288-294.